

Landschapsobservatorium

vindplaats voor informatie over de staat van het landschap

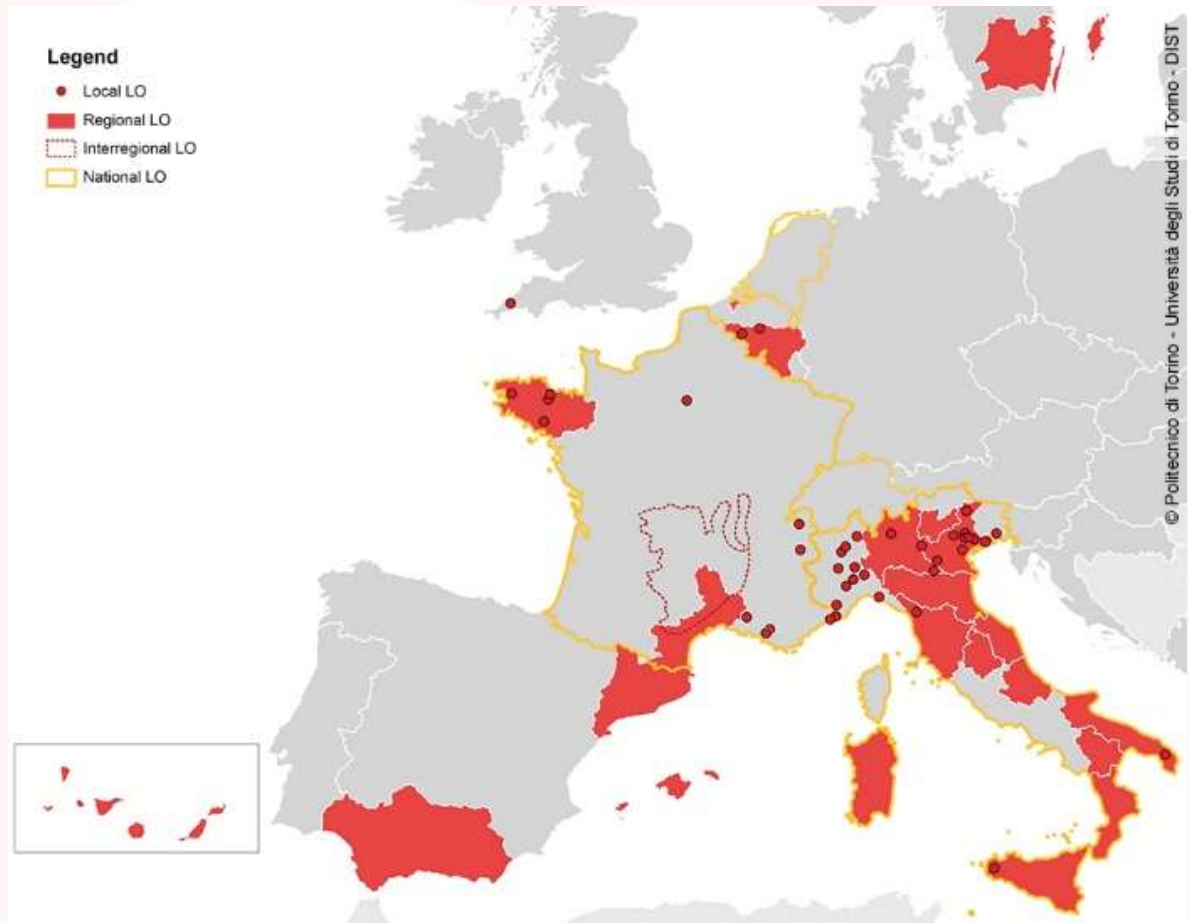
Gerrit-Jan van Herwaarden

Advies College van Rijksadviseurs 2013

Landschapsobservatoria vervullen een belangrijke functie in de implementatie van de ELC, omdat ze de lidstaten in staat stellen verifieerbare conclusies te trekken over de veranderingen van en in het landschap, beleidsmatige initiatieven te nemen als daar aanleiding voor is en internationale uitwisseling en vergelijking op touw te zetten. In dit netwerk van observatoria schittert Nederland door afwezigheid.

Wat is een landschapsobservatorium?

frank havermans
- architectonische constructies

Kenmerken landschapsobservatorium:

- Titel zonder specifieke voorwaarden
- Staat van het landschap
- Onafhankelijke weergave met objectieve gegevens
- Centrum van kennis en activiteiten voor landschap
- Vindplaats van informatie over landschap
- Principes van de Europese Landschapsconventie leidend

Europese Landschapsconventie

Verdrag van Florence

- Ondertekend door Nederland in 2005
- Erkenning landschap als belangrijk element van de kwaliteit van leven
- Landschap in relevante wetten behandelen
- Inspraak en deelname van betrokkenen bij landschapsbeleid
- Landschappen identificeren en analyseren kenmerken en veranderingen
- “Landschap”, een gebied, zoals dat door mensen wordt waargenomen, waarvan het karakter bepaald wordt door natuurlijke en/of menselijke factoren en de interactie daartussen

Waarom een landschapsobservatorium

- Objectieve gegevensbron 'Staat van het landschap'
- Beleid voor landschap verschaalt → politiek bestuurlijk aandacht
- Weinig financiering voor landschap → benodigde middelen voor beheer
- Versnippering zienswijzen landschap → ontwikkeling/behoud, rood/groen
- Publieke bewustwording

Landschapsobservatorium

[Waarnemingen](#)[Kijk op landschap](#)[Partners](#) [Zoek](#)

OVER LANDSCHAPSOBSERVATORIUM

LandschappenNL heeft het initiatief genomen om in Nederland een Landschapsobservatorium op te richten. Het Landschapsobservatorium is een vindplaats waar gegevens over het landschap en de ontwikkelingen ervan worden weergegeven.

[Lees verder.](#)

ChristenUnie Tweede Kamerlid Carla Dik-Faber:

"Wij moeten het waardevolle Nederlandse landschap koesteren. Het Landschapsobservatorium heeft een belangrijke functie om te borgen dat er voldoende aandacht blijft voor het landschap bij het Rijk en bij de provincies."

UITGELICHT

Zwolse fotograaf heeft Youtube-hit met Nederlandse landschappen

17-09-2015 - De Zwolse Rick Kloekke heeft met zijn timelapse-video van Nederlandse landschappen op YouTube een hit te pakken.... [Lees meer](#)

Friesland en Noord-Holland: Rapporten over hoe men het landschap ervaart

16-09-2015 - In Friesland en Noord-Holland zijn onlangs rapporten verschenen over hoe men het landschap ervaart.... [Lees meer](#)

[Meer nieuws](#)

WAARNEMINGEN IN HET VELD

WAARNEMINGEN BIJ OVERHEDEN

WAARNEMINGEN UIT DE SAMENLEVING

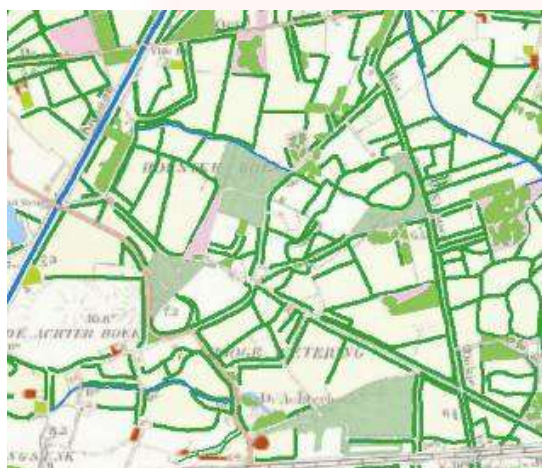
Aandachtspunten Staat van het landschap

- Onvolledige informatie
 - Top 10 → 83% vlakelementen, 67% lijnelementen, 21% puntelementen
- Eenmalige inventarisaties
- Integrale karakter
- Ontbreken eenduidige methodieken
- Kleine landschapselementen als indicator
 - Ecologie
 - Beleving
 - Cultuur(historie)

Ontwikkelingen in het landschap

1900

1960

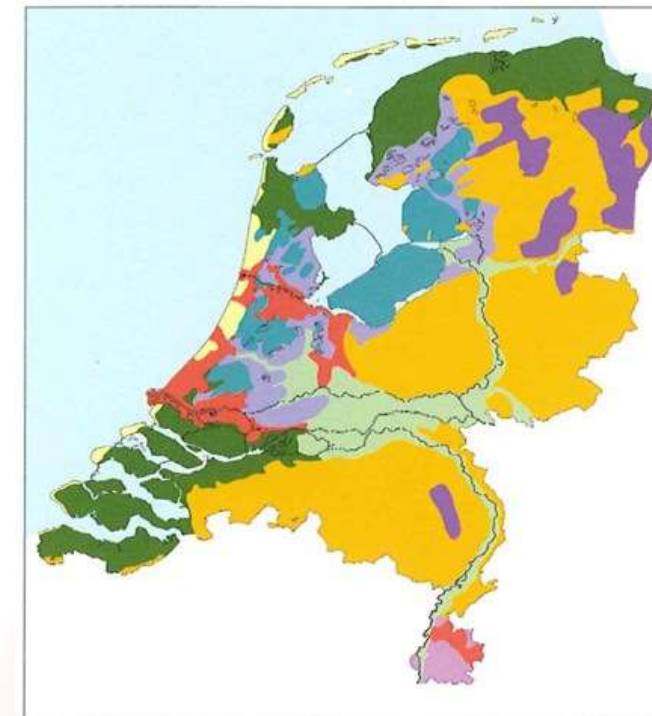
2000

„In Overijssel is de afgelopen 10 jaar 132 hectare aan groene kleine landschapselementen verdwenen.“

Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap

- Onafhankelijk meetnet van LandschappenNL
- 60 gebiedjes van ca. 1000 ha (totaal 60.000 ha)
- Representatief over landschapstypen
- Meetfrequentie: iedere 5 jaar

Methodiek Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap:

- Punt-, lijn- of vlakelement < 5 ha, in het landschap buiten de bebouwde kom
- 65 typen elementen onderscheiden
- zowel kaart, luchtfoto als veldopname (m.m.v. kadaster)
- Op te nemen kenmerken:
 - Afmetingen
 - Type beplanting (boomsoorten)
 - Gelaagdheid
 - Volledigheid
 - Openheid
 - Vitaliteit
 - Bedreiging
 - Beheernoodzaak

Belangrijkste resultaten 0-meting

- De helft van de kleine landschapselementen kent een matige of slechte gesteldheid (niet vitaal en weinig divers in plantensoorten)
- > 50% heeft binnen 5 jaar beheer nodig om in stand te kunnen blijven
- Circa 15% wordt bedreigd (vooral door verwaarlozing)

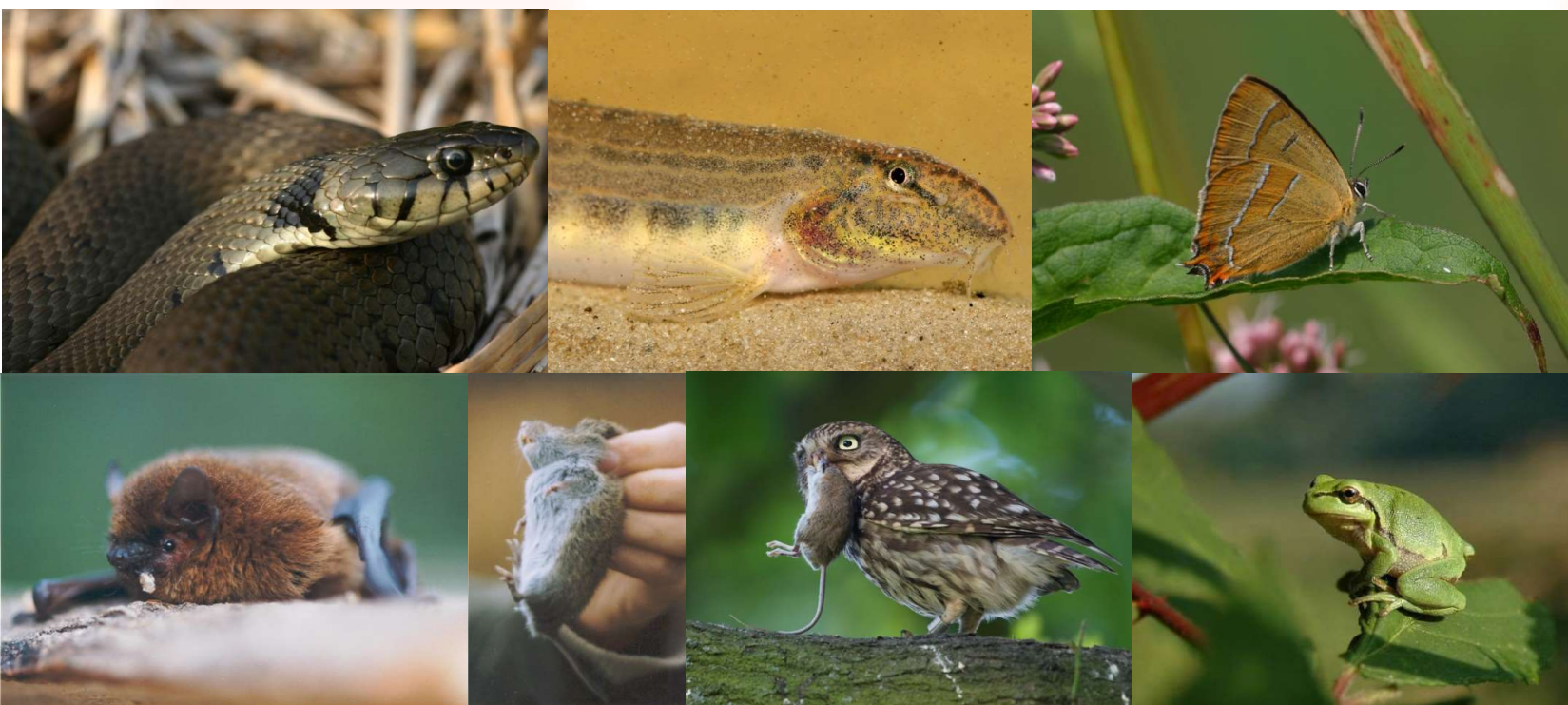

Sluipend proces

Kleine landschapselementen huis voor soorten in het cultuurlandschap

Onderbouwing waarde landschapselementen

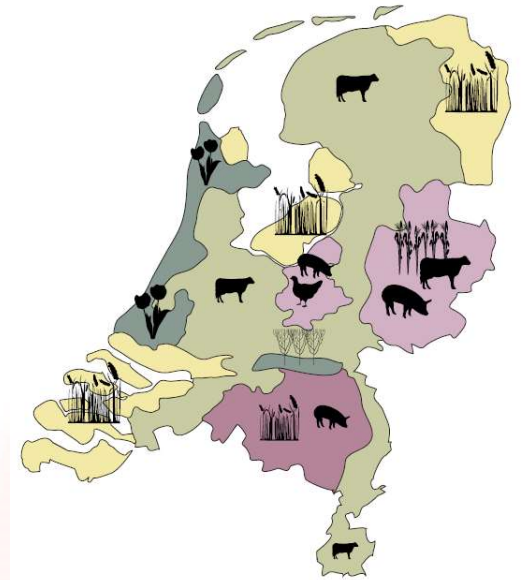
- Ecologie, soorten en natuurwaarde
 - Combinatie inventarisaties soorten
 - Broeden/standplaats, foerageren, verplaatsen
 - Relatie omgeving
 - Belangrijk voor gebiedsplannen collectieven
- Cultuurhistorische waardebepaling
- Ruimtelijke uitbreiding opnames

Acute noodzaak registratie Landschapselementen

- Gemeenschappelijk landbouwbeleid
 - Opname als Ecologisch aandachtsgebied
 - Aparte referentielaag in BRS (gecombineerde opgave, landbouwtelling)
- Bescherming via Gemeentelijk beleid
 - Kapverordeningen (beperkt tot landschapselementen < 10 are)
 - R.O. beleid via bestemmings- en omgevingsplannen
- Boswet
 - Meldings- en herplantplicht (eventueel elders)

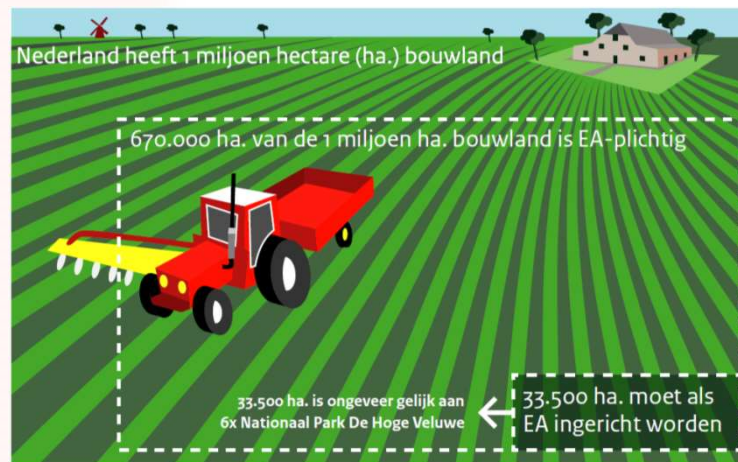

Landschapselementen en vergroening Europees landbouwbeleid

Vergroeningsvoorwaarde
akkerbouwers:

5% beteelbare oppervlakte
inrichten als Ecologisch
Aandachtsgebied (EA)

Akkerranden pakket (akkerrand +
landschapselement + sloten)

Onbeheerde akkerranden

Groenbemesters

Vang-gewassen

Per 2016: landschapselementen

Bescherming landschapselementen via verordeningen

Landschapsverordening Utrecht

Gemeentelijke verordeningen beperkt

5 ha KLE per 100 ha

Veel mensen nodig

Vrijwilligers en bewoners

Kleine landschapselementen zorgen voor verbinding, draagvlak, beleving

LEESTEKENS van het landschap

Mijn leestekens

Home

Overzicht

Kenmerken in beeld

Over deze website

Colofon

276 landschapselementen in kort bestek

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed venenatis porta nunc, ut semper lorem consectetur et. Etiam ante elit. volutpat at aliquet et. egestas sit amet ligula. Donec volutpat

Hennepakker

Een hennepakker is een klein, door sloten omgeven en meestal naast een boerderij gelegen perceel, waarop tussen de zeventiende en de negentiende eeuw hennep is geteeld voor de fabricage van touw en zeildoek voor de scheepvaart.

**“Not everything that can be counted counts,
and not everything that counts can be counted”
(Einstein)**

Suggesties, ideeën?
Graag!

*You manage what you measure,
you measure what you care about*

Dank voor jullie aandacht